

Kouvolan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta

1857/00.04.00/2026

Kaupunginhallitus 5.10.2026

Valmistelija: apulaiskaupunginjohtaja Tuukka Forsell, puh. 020 615 9333, tuukka.forsell(at)kouvola.fi

Yhteenveto

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta. Lakiuudistuksen taustalla on, että sähköverkkoon liittämisen kysyntä on kasvanut merkittävästi sähköistymisen, uusiutuvan energian tuotannon lisääntymisen sekä uudentyyppisen sähkönkulutuksen ja sähkövarastoinnin yleistymisen myötä. Sähköverkot ovat paikoitellen ruuhkautuneet niiden aktiivisesta kehittämisestä huolimatta.

Esityksen tavoitteena on turvata sähköverkon kapasiteetin tarkoituksenmukainen ja tehokas hyödyntäminen kilpailevien tarpeiden kesken tilanteessa, jossa sähköverkon kapasiteetista on niukkuutta. Sähkömarkkinalakiin lisättäisiin säännökset etusijamenettelystä, jota verkonhaltijan olisi sovellettava sähkönkäyttökohteiden ja sähkövarastojen liittymistä koskevien tarjouspyyntöjen käsittelyssä. Tarjouspyynnöt sijoitettaisiin neljään etusijaryhmään liittymän tehon ja käyttötarkoituksen perusteella. Etusijamenettelyä ei sovellettaisi sähkön tuotantoon.

Etusijamenettely kannustaisi suurten sähkönkäyttökohteiden ja sähkövarastojen sijoittamiseen alueelle, jossa sähköverkon kapasiteetista ei ole niukkuutta. Alueilla, joilla kapasiteetista on niukkuutta, suurten sähkönkäyttökohteiden liittäjät voisivat parantaa liittymistä koskevan tarjouspyyntönsä asemaa sitoutumalla tarjoamaan sähkömarkkinoille joustavaa sähköntuotantokapasiteettia tai kattamalla osan sähkönkulutuksestaan samalla alueella sijaitsevalla uudella sähköntuotannolla. Tarjouspyyntöjen käsittelyssä otettaisiin huomioon lisäksi sähkönkäyttökohteen tai sähkövaraston kehitysaste. Etusijaryhmä ja etusijajärjestys määrittäisivät sen, missä järjestyksessä verkonhaltija tarjoaa sähköverkon kapasiteettia ja kehittää sähköverkkoaan silloin, kun kapasiteettia ei voida tarjota kaikille liittyjille samanaikaisesti.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027. Lakia sovellettaisiin myös ennen lain voimaantuloa tehtyihin sähkönkäyttökohteiden ja sähkövarastojen liittymistä koskeviin tarjouspyyntöihin, joiden perusteella ei ole tehty sitovaa ehdollista

liittymisopimusta tai liittymisopimusta. Verkonhaltijan olisi käsiteltävä muiden kuin ylimpään etusijaryhmään kuuluvien liittyjien liittymistä koskevat tarjouspyynnöt etusijaryhmäkohtaisissa erissä ensimmäisen kerran viimeistään 31.12.2027.

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 9.10.2026. Lausuntoaika on normaalista poiketen vain kolme viikkoa. Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta.

Kouvolan kaupungin näkökulmasta ehdotettu etusijamenettely vahvistaisi nykyisiä alueellisia kapasiteettieroja ja heikentäisi kapasiteetin niukkuudesta kärsivien alueiden mahdollisuuksia saada uusia sähköintensiivisiä investointeja. Haitta kohdistuisi erityisesti itäiseen Suomeen, jossa uuden sähköntuotannon rakentamista rajoittavat Puolustusvoimien aluevalvontajärjestelmät.

Kouvolan kaupunki katsoo, ettei etusijamenettelyä tule ottaa käyttöön esitetystä muodosta. Menettelyä on muutettava siten, että hankkeiden kehitysaste, alueiden erilaiset mahdollisuudet uuden sähköntuotannon rakentamiseen, vireillä olevien hankkeiden asema sekä investointien alueellisen hajautumisen merkitys turvallisuudelle ja huoltovarmuudelle otetaan huomioon.

Asian valmistelun tausta, päätösvallan perusteet ja yhteys kuntastrategiaan

Kouvola haluaa olla Kaakkois-Suomen keskus ja kestävä kasvun kaupunki, jonka kasvu ja elinvoima syntyvät yrittäjyydestä ja investoinneista. Kouvolan kaupunkistrategian mukaan Kouvola profiloituu ja toimii edellä kävijänä datataloudessa, vihreän siirtymän teollisuudessa sekä puhtaan energian ratkaisuissa.

Kouvolaan rakentuu parhaillaan yksi Suomen merkittävämmistä ja nopeimmin kasvavista datakeskuskeskittymistä sähköteholla, työllisyysvaikutuksilla ja investointien arvolla mitattuna. Kaupunkiin on tällä hetkellä rakenteilla kolme suurta datakeskuskampusta: atNorth Myllykoskelle ja Ummeljoelle, Hypercon ja DayOnen yhteishanke Korian Hiivuriin sekä Nova Complex Kymin Ruukkiin Kuusankoskelle. Atnorth datakeskuksen 1.vaihe valmistuu arviolta vuoden vaihteessa ja Ummeljoen ja Myllykosken datakeskuskampuksella on useita vaiheita rakentumassa ja valmisteilla samanaikaisesti. Hypercon ja Dayonen Korian datakeskuksen 1. vaiheen rakentaminen on käynnissä ja sen arvioidaan valmistuvan alkuvuodesta 2027. Nova Complexin Kymin Ruukin datakeskuksen 1. vaiheen rakentaminen on käynnissä ja alueelle on laajennusmahdollisuus jopa 250 MW:n datakeskukselle. Lisäksi Novagen Data Centre Oy on tehnyt esisopimuksen noin 20 hehtaarin tontin ostamisesta Kouvolan Voikkaan teollisuusalueelta datakeskushankkeen kehittämistä varten. Alueelle on myönnetty rakennuslupa ja valmistelut käynnissä.

Suunnitelmien mukaan toteutuessaan Kouvolan datakeskushankkeiden investointien arvo nousee yhteensä noin 7 miljardiin euroon ja sähköteho 700 megawattiin. Mittavat miljardiluokan datakeskusinvestoinnit luovat alueelle uutta elinvoimaa työpaikkojen sekä verotulojen muodossa. Rakentamisen aikana suurimmat hankkeet työllistävät jopa tuhansia henkilötyövuosia ja suuri datakeskuskampus voi työllistää operaatiokäytössään satoja työntekijöitä.

Kouvolassa on koostettu ja hyväksytty datatalouden tiekartta (kaupunginhallitus 1.6.2026), jonka tavoitteena on varmistaa, että nykyiset investoinnit toteutuvat, kaupunkiin saadaan uusia datakeskusinvestointeja ja niiden ympärille muodostuu kasvava datatalouden ekosysteemi. Visiona on, että Kouvolasta kasvaa Pohjois-Euroopan johtava Dataalaakso, jossa datakeskusinvestointien ympärille rakentuu maailmanluokan datatalouden ekosysteemi vuoteen 2030 mennessä.

Päätösvallan perusteet:

Kuntalain (410/2015) mukaan kaupunginhallitus vastaa kunnan edunvalvonnasta ja lausuntojen antamisesta silloin, kun asia koskee kunnan toimialaa ja asukkaiden hyvinvointia. Sähkömarkkinalain uudistamisella on vaikutusta kuntalaisten arkeen, elinympäristöön ja kaupungin elinvoimaan ja se on luonteeltaan siten strategisesti merkittävä asia, jonka käsittely kuuluu kaupunginhallituksen toimivaltaan.

Hallintosäännön § 21 mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin monijäseniselle toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle sekä vastata muun kaupunginhallituksen toimialaan liittyvän lainsäädännön noudattamisesta.

Kouvolan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta

Kaupunki pitää tärkeänä esityksen tavoitetta sähköverkon rajallisen kapasiteetin tehokkaasta hyödyntämisestä ja sähköjärjestelmän toimivuuden turvaamisesta.

Ehdotettu etusijamenettely vahvistaisi kuitenkin nykyisiä alueellisia kapasiteettieroja ja asettaisi eri puolille Suomea suunnitellut investoinnit eriarvoiseen asemaan. Sijainti vaikuttaisi siihen, missä järjestyksessä sähköverkon kapasiteettia tarjotaan ja liittäminen edellyttämiä verkon kehittämistarpeita toteutetaan. Kapasiteetin niukkuudesta kärsivien alueiden investoinnit viivästyisivät ja niiden kilpailuasema heikkenisi edelleen.

Nykyisestä kapasiteettitilanteesta ei saa muodostua alueiden tulevia investointimahdollisuuksia määrittävää tekijää. Etusijamenettely on

muutettava siten, ettei se vahvista alueellisia kapasiteettieroja tai heikennä pitkälle edenneiden investointien asemaa.

Keskeisiä kohtia ja näkölumiä lakiuudistuksen luonnoksessa, joihin Kouvolan kaupunki ottaa lausunnossaan kantaa ovat:

- Nykyinen verkkokapasiteetti ei saa ratkaista investointien sijoittumista
- Itäisen Suomen kaksinkertainen rangaistus on estettävä
- Investointien hajautuminen vahvistaa turvallisuutta
- Hankkeen kehitysasteelle on annettava todellinen painoarvo
- Kymenlaakson tuotantopotentiaali on saatava käyttöön
- Tuotantositoumuksen aluejaon on oltava tiedossa ennen lain voimaantuloa
- Datakeskusten erityiskohtelua on arvioitava uudelleen
- Vireillä olevien hankkeiden käsittely on turvattava
- Sähköverkon kehittämisen tulee mahdollistaa kasvu koko Suomessa

Yhteenvedona Kouvolan kaupunki esittää, että:

1. Nykyinen verkkokapasiteetti ei saa ratkaista investointien asemaa, ja sähköverkkoa on kehitettävä viipymättä alueilla, joilla on pitkälle edenneitä ja toteutusvalmiita investointeja;
2. Valtio tekee päätöksen Puolustusvoimien aluevalvonnan tarpeiden ja itäisen Suomen tuulivoimarakentamisen yhteensovittamisesta sekä varaa ratkaisujen toteuttamiseen tarvittavan rahoituksen ennen etusijamenettelyn käyttöönottoa;
3. Hankkeen kehitysasteelle annetaan etusijamenettelyssä merkittävä ja selkeästi määritelty painoarvo;
4. Tuotantositoumuksessa sovellettava aluejako ja sen määräytymisperusteet julkaistaan ennen lain voimaantuloa;
5. Datakeskusten erityiskohtelua arvioidaan uudelleen siten, että hankkeiden vaiheittainen toteutus, kehitysaste, joustavuus ja aluetaloudelliset vaikutukset otetaan huomioon;
6. Lakimuutoksen voimaantulo ei keskeytä tai viivästyä vireillä olevien tarjouspyyntöjen käsittelyä, ja pitkälle edenneille hankkeille säädetään niiden kehitysasteeseen perustuva siirtymäsuoja.

Liitteenä Kouvolan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta.

Lisätietoja: kehittämispäällikkö Ilari Huhtinen, puh. 020 615 6256, [ilari.huhtinen\(at\)kouvola.fi](mailto:ilari.huhtinen(at)kouvola.fi) ja asiantuntija Kari Laine, puh. 020 615 9083, [kari.laine\(at\)kinno.fi](mailto:kari.laine(at)kinno.fi)

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

1. antaa Työ- ja elinkeinoministeriölle liitteenä olevan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta.
2. tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta kokouksessa ja se on nähtävillä yleisessä tietoverkossa 7.10.2026 lukien.

Kaupunginhallituksen päätös: